

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 12.05.1971, sp. zn. 6 Cz 54/70, ECLI:CZ:NS:1971:6.CZ.54.1970.1

Číslo: 11/1972

Právní věta: Poistnou udalostí v zmysle ustanovenia § 355 ods. 2 O. z. pri úrazovou poistení podľa ustanovenia § 1 ods. 1 bod 4 vyhlášky č. 49/1964 Zb. nie je úraz, ale telesné poškodenie alebo smrť, ku ktorým došlo za podmienok uvedených v ustanovení § 22 citovanej vyhlášky. Premlčacia doba podľa ustanovenia § 104 O. z. začína plynúť nie za rok od úrazu, ale za rok odo dňa, keď sa prejavili následky úrazu. Ak však následky úrazu nastali až po zániku poistenia, hoci k úrazu došlo počas poistenia, vznikne poisťovní povinnosť plniť iba v tom prípade, ak sa následky prejavili v čase troch rokov od úrazu (§ 28 ods. 1 vyhlášky č. 49/1964 Zb.). Poisťovní povinnosť podľa podmienok poistnej zmluvy vôbec nevznikla, ak následky úrazu nastali po čase dlhšom ako tri roky od úrazu.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 12.05.1971

Spisová značka: 6 Cz 54/70

Číslo rozhodnutí: 11

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Pojištění

Předpisy: 99/1963 Sb. § 6

§ 104

§ 120

§ 132

§ 153

§ 219 40/1964 Sb. § 101

§ 22

§ 28

§ 35

§ 355

§ 509 49/1964 Sb. § 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobca vo svojej žalobe zavrhol zaviazat' žalovanú poisťovňu, aby mu zaplatila sumu 35 000 Kčs. Uvádza, že 2. 6. 1962 uzavrel so žalovanou poisťovňou zmluvu typu „všeobecné poistenie osôb“, podľa ktorej mu mala pri úplnej trvalej invalidite následkom úrazu zaplatiť 35 000 Kčs. V auguste 1963 utrpel pracovný úraz, 21. 4. 1964 bol preradený do čiastočného invalidného dôchodku a 20. 4. 1967 do plného invalidného dôchodku. Jeho invalidita je v príčinnej súvislosti s utrpým úrazom na

chrbtici, takže sú podľa jeho názoru splnené podmienky pre poskytnutie zmluvného plnenia.

Žalovaná poisťovňa navrhla žalobu zamietnuť z dôvodu premlčania. Poukazovala ďalej na to, že žalobca nijaký úraz v roku 1963 nehlásil, ale utrpel úraz v r. 1964 a za ten dostal od žalovanej poisťovne odškodnenie, a napokon na to, že žalobca sa stal invalidným nie pre poškodenie chrbtice, ale inú zdravotnú chybu.

Okresný súd v Spišskej Novej Vsi žalobu zamietol pre premlčanie. Ak k úrazu došlo 19. 8. 1963, premlčacia lehota podľa ustanovenia § 104 O. z. začala plynúť 19. 8. 1964 a skončila sa 19. 8. 1967. Keďže žaloba bola podaná až 15. 9. 1968, stalo sa to po uplynutí trojročnej premlčacej lehoty (§ 101 O. z.).

Krajský súd v Košiciach potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa. V odôvodnení rozsudku uvádzal, že invalidita žalobca vznikla následkom poistnej udalosti, zatiaľ čo vlastnou poistnou udalosťou je žalobcov úraz. Keďže pre posúdenie otázky premlčania je rozhodujúce, kedy nastala poistná udalosť, a nie kedy nastali následky poistnej udalosti, považoval námietku premlčania vznesenú žalovanou poisťovňou za odôvodnenú.

Najvyšší súd SSR rozhodol o sťažnosti pre prerušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR, tak, že rozsudkami súdov oboch stupňov bol porušený zákon.

Z odôvodnenia:

Poistná zmluva, na základe ktorej žalobca uplatňuje svoj nárok, bola uzavretá v roku 1962, teda za platnosti zákona č. 189/1950 Zb. o poistnej zmluve a vyhlášky Ministerstva financií č. 33/1958 Ú. v. o poistných podmienkach pre poistenie majetku a osôb dojednávané so Štátnou poisťovňou. Obidva tieto predpisy boli zrušené ustanovením § 509 bod 6 a 24 O. z. Občiansky zákonník upravuje poistenie v ustanoveniach jedenástej hlavy štvrtej časti, pričom nové poistné podmienky pre poistenie osôb boli vydané vyhláškou Ministerstva financií č. 49/1964 Zb. Podľa ustanovenia § 35 ods. 1 tejto vyhlášky spravujú sa jej ustanoveniami aj poistenia osôb začaté pred 1. 4. 1964; vznik týchto poistení, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 1. 4. 1964, sa však spravujú doterajšími predpismi.

Pri rozhodovaní o nároku uplatnenom žalobou, a to aj pri posudzovaní otázky jeho premlčania, je teda potrebné predovšetkým posúdiť, podľa ktorých predpisov treba vznik nároku aj jeho premlčanie posudzovať. Obidva sudy vychádzali v tomto smere z ustanovenia teraz platného Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb.). Ale výklad, ktorý sudy obidvoch stupňov použili pri riešení otázky premlčania, nezodpovedá ustanoveniam Občianskeho zákonníka.

Podľa ustanovenia § 355 ods. 2 O. z. právo poisteného na plnenie vznikne vtedy, ak nastane skutočnosť, s ktorou je spojený vznik povinnosti poisťovne plniť (poistná udalosť).

V ustanovení § 22 ods. 2 vyhlášky č. 49/1964 Zb. sa uvádza, že poisťovňa je povinná plniť i za ujmy na zdraví, ktoré boli poistenému spôsobené nemocou, vzniknutou výlučne následkom úrazu alebo aj diagnostickými, liečebnými a preventívnymi zákrokmi vykonanými za účelom liečenia následkom úrazu. Následky úrazu sa môžu prejavovať za dlhší čas po úraze, prípadne pri trvalých následkoch môže trvať dlhší čas, než sa tieto následky ustália. Môže sa tak stať aj v čase, keď už poistenie zaniklo (§ 22 ods. 1, veta druhá za bodkočiarkou, vyhlášky č. 49/1964 Zb.). Za trvania poistenia však musí dôjsť k tej skutočnosti alebo udalosti, ktorá bola príčinou prípadných ďalších následkov, uvedených v poistných podmienkach.

Z toho vyplýva, že poistnou udalosťou v zmysle ustanovenia § 355 ods. 2 O. z. pri úrazovom poistení podľa ustanovenia § 1 ods. 1 bod 4 vyhlášky č. 49/1964 Zb. nie je úraz, ale telesné poškodenie alebo

smrť, ku ktorým došlo za podmienok uvedených v ustanovení § 22 citovanej vyhlášky.

Pri posudzovaní, či je nárok z poistnej zmluvy o poistení osôb premlčaný, nemožno vychádzať len z dátumu úrazu, ale treba prihliadať aj na dátum vzniku ďalších skutočností uvedených v poistných podmienkach (choroba vzniknutá následkom úrazu alebo následkom utrpeného úrazu).

Premlčacia doba podľa ustanovenia § 104 O. z. začína teda plynúť nie za rok od úrazu, ale za rok odo dňa, keď sa prejavili následky úrazu.

Ak však následky úrazu nastali až po zániku poistenia, hoci k úrazu došlo počas poistenia, vznikne poisťovni povinnosť plniť iba v tom prípade, ak sa následky prejavili v čase troch rokov od úrazu (§ 28 ods. 1 vyhlášky č. 49/1964 Zb.). V súvislosti s týmto ustanovením však treba poznamenať, že v prípade, ak následky úrazu nastali po čase dlhšom ako tri roky od úrazu, nezanikol nárok voči poisťovni premlčaním, ale poisťovni povinnosť podľa podmienok poistnej zmluvy vôbec nevznikla.

Obidva sudy vychádzajúc z iného právneho názoru sa nezaoberali ani zmluvou, uzavretou medzi účastníkmi, ani poistnými podmienkami a nevykonali potrebné dokazovanie najmä o tom, či v lehote troch rokov od úrazu došlo ku škode a v akom rozsahu (§ 28 ods. 1 vyhlášky č. 49/1964 Zb.).

Porušili preto svojimi rozhodnutiami zákon v ustanoveniach § 6, § 120 ods. 1, § 132 a 153 ods. 1 O. s. p. v súvislosti s ustanovením § 104 a § 355 ods. 2 O. z., ako aj ustanovením § 22 vyhlášky č. 49/1964 Zb.; súd druhého stupňa porušil zákon aj v ustanovení § 219 O. s. p.